

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Klima- og miljødepartementet

Dato: 23.03.2023
Deres ref: 23/818
Vår ref: 23/00427

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til høring om endringer i fiskeregler for Tanavassdraget i 2023

Vi viser til deres høring 3. mars, av forslag til endringer i forskrift om fiske på Tanavassdragets grenseelvtrekning, forskrift om fiske i Tanavassdragets nedre norske del og forskrift om fiske i norske sidevassdrag til Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka.

NIBIO ved kontaktperson Snorre Hagen, avdelingsleder for Økosystemer i Barentsregionen, i Divisjon for Miljø og Naturressurser og seniorrådgiver Jens Wollebæk i Forskningsstab, vil minne om instituttets aktiviteter i regionen og på pukkellaks.

Endringene gjelder alle tre forskriftene som regulerer fisket i Tanaelva med sidevassdrag. Det er foreslått å unnlate åpning av laksefiske, men å opprettholde et justert fiske etter andre arter enn laks og sjørøye, samt å åpne for uttak av pukkellaks over den planlagte sperra ved Seidaholmen. Tanavassdragets fiskeforvaltning er foreslått myndighet for tidlig uttak med småmaskede drivgarn eller kastenot.

NIBIO har inngående nettverk i regionen, og er sterkt engasjert i å bidra til å løse de utfordringer stedegeen laksefisk møter knyttet til pukkellaks spesielt. Vi deler oppfatningen av den regionale bestandssituasjonen for laks og utfordringen knyttet til et forventet betydelig innrykk av pukkellaks i 2023.

Tanavassdragets fiskeforvaltning skal bidra til langsiktig bevaring av fiskeressursene og delta i samarbeidet med Finland om forvaltningen av vassdraget. NIBIO er regionens største aktør innen FoU og kunnskapsformidling for naturforvaltning i grenseområdet, og har siden 1930-tallet bidratt til den norske suvereniteten i nord og samarbeid i grenseområdene. Vi viser eksempelvis til vår langvarige innsats for å frambringe kunnskap om næringskjeder og økosystemer i grenseområdene, sett i lys av klimaendringer og miljøutfordringer, og hvor forskning på fisk, og da i de senere år særlig pukkellaks, inngår. NIBIO har også arbeidet med en flerbruksplan om miljøvern knyttet til grensevassdragene i nord, i samarbeid med Statsforvalteren i Troms og Finnmark, for å øke befolkningens miljøbevissthet i de nordlige grenseområdene. Årlig genetisk overvåkning av ørret i Pasvikvassdraget, som et verktøy for forskning og forvaltning, inngår videre i

NIBIO

vår portefølje. Vi har følgelig et godt grunnlag for å bidra med kunnskapsstøtte for Tanavassdragets fiskeforvaltning og fiskeforvaltning i regionen i stort.

Forskning som grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning av pukkellaks er en av kjerneaktivitetene til NIBIO Svanhovd, lokalisert ved Pasvikelva, som bl.a. inneholder et veldrevet DNA-laboratorie som tilbyr tung fagkompetanse på genetikk og generell økologi, hvor fisk er et viktig arbeidsfelt. NIBIO arbeider med genetisk kartlegging av pukkellaks, for å bedre vår forståelse av artens økologi, effekten av aktiv utfisking, metoder som egner seg best for å redusere vandringen opp i norske elver, samt ressursutnyttelse. Arbeidet inngår i en strategisk instituttsatsning og gjøres i samarbeid med myndigheter, forskning, forvaltning, frivillige organisasjoner, næringsliv og publikum.

En bred tilnærming til et effektivt uttak av pukkellaks, bl.a. i regi av Tanavassdragets fiskeforvaltning, vil i betydelig grad kunne bidra til å opprettholde positive økosystemtjenester i regionen. Preliminære NIBIO-resultater fra flere elver i Sør-Varanger viser blant annet mulig stor forurensingsproblematikk tilknyttet økt bakterie-innhold i elvevannet, som følge av storskala oppstrøms forråtnelse av pukkellaks når denne dør etter gyting. Vannet blir kontaminert i alvorlig grad både det året fisken går opp og påfølgende sommer da resten av de døde fiskene går i oppløsning. Et aspekt er koliforme bakterier, men det er også en rekke andre bakterieformer som kan gi sykdom hos mennesker, og som gjør vannet uegnet for bading eller drikkevann for mennesker og dyr. Tungmetaller vil tilføres elva, gjødslingseffekten vil øke graden av begroing med bl.a. filamentøse alger, økt graving i elva vil kunne frigjøre miljøgifter og kjøttetende bakterier og sopp vil påvirke annet liv i elva, herunder sårbare arter som atlantisk laks og elvemusling, samt økosystemets stabilitet for øvrig.

Utfordringene er ikke begrenset til årets innsig av pukkellaks og oppfølging av tiltak i handlingsplanen mot pukkellaks, men til en forventning om et varig forvaltningsbehov for arten. Etter vår vurdering er det av vesentlig betydning for suksess i norsk og regional pukkellaksforvaltning at det bygges på den erfaring NIBIO har på området, og de genetiske analysene av pukkellaks som gjøres ved NIBIO Svanhovd. NIBIO kan som rådgivende institutt for miljøforvaltningen bidra til å sikre at mest mulige effektive tiltak mot pukkellaks blir iverksatt og sikre at tiltak og uttak i de ulike elvene bygger på den samlede erfaringen med utfisking.

For NIBIO er det et viktig samfunnsansvar å engasjere seg i bekjempelsen av pukkellaksen og å bygge kunnskap om arten og dens påvirkning på miljøet både i og langs elvene våre og vi vil gjerne bidra med vår kompetanse for å fremme bærekraftighet og bioøkonomi.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO